

עבודת השם

פרשת "צבאים"

ה"חפץ חיים" ואז אמר: אל תחשוש, כבר אדע כיצד לשוחח עמו, והגני מקווה שתצמח מכך טובה.

ה"חפץ חיים" ניגש אליו, הושיט לו "שלוש עליכם", ובנעימה לבבית וידידותית פתח: האמת הדבר ששמעתי עליך, שבתור ילד קטן נחטפת, ויחד עם ילדים אחרים נלקחת לסיביר הרחוקה, גדלת בין גויים, לא זכית ללמוד אפילו אות אחת מן התורה, עברת את הגהנום בעולם הזה, סיוט, צרות, רדיפות אימות, עינויים נוראים! הרשעים אמרו לא פעם להעבירך על דתך, אלצו אותך לאכול חזיר, נבלות וטריפות, ואף על פי כן נשארתי יהודי ולא השתמדת. מאושר הייתי אילו היו לי זכויות כשלך והייתי בן עולם הבא כמודך. מקומך בעולם האמת הרי יהיה בין צדיקים וגאוני עולם. האם דבר קטן הוא מסירות נפש שכזו, לסבול ייסורים שכאלה למען היהדות, למען כבוד שמים, שלושים וכמה שנים רצופות? הרי זה ניסיון גדול יותר משל חנניה מישאל ועזריה. דמעות התקשרו בעיניו של החייל הניקולאי לשעבר, הוא הזדעזע המילים הלבביות והחמות שזרמו מלב טהור שליטפו והחיו את נשמתו המיוגעת, משגודע לו מיהו העומד לפניו פרץ בבכי עז והחל לנשק את ה"חפץ חיים".

וה"חפץ חיים" מוסיף לדבריו אליו: אדם כמודך, שזכה להחשב בין הקדושים שמוסרים את נפשם על קידוש השם, אילו קבלת על עצמך לחיות מעתה את שארית ימך כיהודי כשר, לא היה מאושר כמודך בארץ. היהודי שוב לא עזב את ה"חפץ חיים" עד שנהפך לבעל תשובה אמיתי וצדיק גמור.

(לבוש יוסף)

"אלה הדברים, אשר דבר משה אל-כל-ישראל, בעבר, ה'..." (דברים א"א) לאחר שעם ישראל שהה ארבעים שנה במדבר, עומד משה רבינו לפני העם בעבר הירדן, לפני הכניסה לארץ ישראל. הכתוב מביא לכאורה תיאורי מקום: "בין פארן ובין תופל ולבן וחצרות ודי זהב". אחר כך מביא הכתוב את גבולות הארץ על מנת שיבואו ויירשו אותה, ואחר כך ממשך משה רבינו בכתוב: "איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" (שם, יב) ואחר כך פרשת מינוי שופטים ודיינים. אומר המדרש לקח טוב (דברים, הובא ברש"י בשניו לשון) "בין פארן" במרגלים, שנאמר: "וישלח אותם משה ממדבר פארן" (במדבר, שלח יג, ג) "ובין תופל" אמר רבי שמעון בן יוחאי: חזרתי בכל המקומות שנסעו ישראל לידע אם נסעו ישראל בתופל ולבן, ולא מצאנו. אלא הם דברים של תפלות שהוציאו על המן שהוא לבן, ומה היו אומרים? כלום יש אדם טוחן ולא פולט? "וחצרות", זו מחלוקתו של קרח. "ודי זהב", זה מעשה העגל, ע"כ.

"אלה הדברים, אשר דבר משה אל-כל-ישראל, בעבר, ה'..." (דברים א"א) יש מתרצים כי בתחילת הפרשה שהוכיח משה את עם ישראל יש חשש שמא התוכחה תפגע בכבודו לכן הוכיחם ברמו, אבל לאחר מכן שהפסיק העניין ואמר משה לעם ישראל, "הי אלוהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים" וגו', ונתגלתה לכולם אהבתו לעם ישראל, אז הוכיחתם על עוון המרגלים בפירוש ולא חשש שמא תהיה פגיעה בעם ישראל (שפתי חכמים).

וכדי להמחיש עד כמה יכול להשפיע חוס ואהבה יהיה למי שיהיה יש לספר עובדה שאירע עם ה"חפץ חיים" שבתקופה שהיה נודד למכור את ספריו, ראה פעם באכסניה בוילנא יהודי חסון ומוגשם שנכנס והתיישב ליד השולחן, ופקד על המשרתת שתגיש לו נתח אווז צלוי וכוס משקה חריף. חטף בתאוותנות את נתח האווז מבלי ברכה והתייחס אל המשרתת בצורה בלתי הוגנת. ה"חפץ חיים" נדהם מהמחזה ורצה לנסות לגשת אליו כדי להעיר לו על קלות דעתו. ברם בעל האכסניה התקרב חרש אל אורחו הדגול ה"חפץ חיים" כדי למונעו מצעד זה, כי הוא חושש מפני שערווייה. מדובר בחייל ניקולאי לשעבר, הדיוט, שעלול לחרפנו.

אנא רבי הנח לו, אין אל מי לדבר, הריהו מגושם מדי, בור ממש, לא למד אחרת. כשהיה בן שבע נחטף יחד עם ילדים אחרים, קנטוניסטים ונלקח לסיביר. עד גיל שמונה עשרה גדל בין נוכרי המקום ואחר כך עבד את הצאר ניקולאי עשרים וחמש שנה. במקומות כאלה היכול היה ללמוד משהו יותר טוב? היש פלא שגדל כה מוגשם, לאחר שקרוב לארבעים שנה לא היה מצוי בסביבה יהודית, לא למד אות אחת מן התורה, ולא ראה פנים יהודיות? מוטב רבי שלא תתחיל עמו, כבודך יקד מדי בעיני, סיים בעל האכסניה. חיזק שליו מסביר והביב הופיע על פניו המאירות של

19:24	כניסת השבת
20:26	צאת השבת
19:44	שקיעה
20:56	ר. תם
5:54	הנץ

הפטרחה: "חזון ישעיהו"

בשבוע שקוראים פרשת דברים, חל תשעה באב, והמדורים מקשרים בין הכתוב שאומר משה בפרשה "איכה אשא לבדי טרחכם ומשאבם וריבכם" (דברים, דברים א, יב) לבין קינת החורבן "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם" (איכה א, א). המדרש אגדה מרחיב את הקשר הנ"ל ואומר: אמר להם הנביא לישראל אילו זכיתם, ההייתם קוראים בתורה ונתקיים לכם "וישכון ישראל בטח בדד" (דברים, וזאת הברכה לג, כח). עכשיו כשעשיתם הרע בעיני, תקראו "איכה ישבה בדד". וכן אומר על הכתוב "בושנו כי שמענו חרפה כסתה כלימה פנינו כי באו זרים על מקדשי בית ה'" (ירמיה נא, נא), "מקדש" אין כתיב, אלא "מקדשי בית ה'", זה חורבן בית ראשון ובית שני, ע"כ.

כלומר, אמירת ה"איכה" של משה רבנו מסמלת את ה"איכה" של חורבן בית ראשון ושני. בפסוק הראשון קוראים ברמו על העוונות שעשו בני ישראל במדבר מרגלים, תלונה על המן, מחלוקת קרח ומעשה העגל. לאחר מכן מוזכרים גבולות ארץ ישראל ולאחר מכן

מוזכר משה רבנו את הביטוי "איכה", שמרמו לחורבן בית ראשון ושני, ואחר כך מובא מיני דיינים. ננסה למצוא קשר רעיוני בין כל הפרשיות הללו. הרמב"ן בהקדמתו לספר דברים כותב בתחילת ספר דברים עומד עם ישראל בסוף ארבעים שנה שהיו במדבר לפני כניסתם לארץ לכן מתחיל משה להזכירם ולהזכיר להם עוונותיהם במדבר, כיצד ה' התנהג עמם במידת הרחמים. לכן הזהירם לכל יחזור לקלוקלם בזמן שנמצאים בארץ ישראל, כי אם יעשו בארץ ישראל את עוונות המדבר, יספו בכל חטאתם עד שבסוף יתחיבו גלות, ע"כ.

אם נתבונן היטב בכל העוונות הרמזים בפרשיות לעיל, נראה שאותם עוונות גרמו לחורבן בית ראשון ובית שני. המקור לחורבן הבית בתשעה באב הוא חטא המרגלים. לאחר שהמרגלים הוציאו את דיברת הארץ רעה אומר הכתוב: "ויבכו העם בלילה ההוא" (במדבר, שלה יד, א), ודרשו חז"ל (תענית כט ע"א) שאותו לילה ליל תשעה באב היה, אמר להם הקדוש ברוך הוא אתם בכיתם בכייה של חנם, ואני קובע לכם בכייה לדורות, ע"כ.

סיפור בהמשכים "שבועת אמונים" חלק א.

האספה הכללית, שהתכנסה בארמונו של המלך פרדיננד, שליט המדינות בוהמיה, מורביה ושלזיה (כיום צ'כיה וחלק מפולין), נהפכה לדיון סוער. בדיון השתתפו גם בניו, הנסיכים פרדיננד ומקסימיליאן, וראשי הכנסייה. זה קרה לפני כארבע-מאות שנה, בימיו של רבי יהודה ליוואי, 'המהר"ל מפראג'. היהודים נהנו מיחס חיובי של המלך פרדיננד, והמדינה כולה הרויחה מכך. היהודים היו אזרחים נאמנים וחרוצים, הקפידו לשלם את המיסים הגבוהים, והפריחו את הכלכלה. אך רוח האינקוויזיציה, שהביאה כמאה שנים קודם לכן לידי גירוש יהודי ספרד ופורטוגל, החלה לנשב גם בפראג. ראשי הכנסייה הכפישו את היהודים והתסיסו את התושבים כנגדם. הם ניסו להפוך את לב המלך כנגד היהודים. באותה אספה פתח הקרדינל בדברי ארס כלפי היהודים. הוא תבע לגזור גזרת גירוש כללית ולסלק את כל היהודים ממדינות מלכותו. המלך, שנזקק ליחסים טובים עם הכנסייה, נקלע למצוקה. הוא ניסה להסביר כי היהודים מיטיבים עם קופת המדינה, פירט את מעלותיהם, את נאמנותם וחריצותם, וסיים באומרו כי הוא מתנגד לגירוש. בניו החרו-החזיקו אחריו, וסיפרו בשבח המנהלים היהודים של אחוזותיהם. אולם קולותיהם של אנשי הכמורה ותומכיהם היו רבים, והמלך ובניו מצאו את עצמם במיעוט. ברוב קולות הוחלט כי גזרת הגירוש תוכרז מיד, כדי שלא לאפשר ליהודים למכור את רכושם ולברוח. בהחלטה נקבע מועד הגירוש לעוד שנתיים, ובינתיים הוטלו הגבלות קשות על היהודים. הם חויבו לבוא בכל יום ראשון אל הכנסיות, לשמוע את הטפות הכמורים, כהכנה לשלב שבו יידרשו להתנצר. על כורחו חתם המלך על הצווים. הכמרים אף הוסיפו צו האוסר על הרבנים למנוע את היהודים מלבוא אל הכנסיות. רץ מיוחד בא אל ביתו של ראש הקהל בפראג, רבי מרדכי מייזל, ומסר לו את צווי הגירוש. עיניו חשכו, ומיד עשה את צעדיו אל בית המהר"ל. לאחר שקרא המהר"ל את הצווים השתררה בחדר שתיקה. פתאום פנה המהר"ל אל ראש הקהל וביקש להוציא כרוז הקורא לכל היהודים, אנשים נשים וטף, לבוא לאספה דחופה למחרת בבוקר, לאחר תפילת שחרית, בחצר בית-הכנסת. אווירה של רצינות מהולה בפחד אפפה את המוני היהודים שהתאספו בחצר בית-הכנסת, אף שלא ידעו במה מדובר. במשך הלילה הוקמה בחצר בית-הכנסת בימה מיוחדת, והדבר עורר ציפייה לבאות. שקט מוחלט השתרר בקהל למראה המהר"ל, היוצא מבית-הכנסת עטוף בטלית ובידיו ספר-תורה. עלה אל הבימה יחד עם רבי מייזל וכמה מראשי הקהילה... **המשך יבוא!**

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ה.

פינת ההלכות "דין דבר שאינו מתכוון"

ד. מותר לילדים קטנים ללכת בשבת על גליליות, וכן מותר להנעיל ילדים בשבת במנעלים שיש בהם פעמונים המשמיעים קול עם הליכת הקטנים, ואין לחוש בזה לאיסור משמיע קול בשבת. והמחמיר תבוא עליו ברכה. אך מנעלים שיש בהם מגורה קטנה הנדלקת עם הדריכה על הקרקע, הדבר פשוט שיש להוציא מערב שבת את הבטרייה, כדי שיוכלו להנעיל את הילדים במנעלים אלה: (ילקוט ד"ני חינוך קטן עמוד רכב)

ה. מותר לנקות בגד מן הנוצות שעליו במברשת בגדים העשויה מקסמים, ואין חוששין אם ישתברו קסמיהם. והמחמיר להסירם ביד לחוש להרמ"א, תבוא עליו ברכה. (ילקוט שבת ה' עמ' סא)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"